



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 252/09-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. júna 2009 predbežne prerokoval sťažnosť J. P., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, zastúpeného advokátkou JUDr. E. E., B., vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tdo 4/2009 z 11. februára 2009, uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 2 To 273/08 z 2. októbra 2008 a uznesením Okresného súdu Zvolen č. k. 4 T 69/2006-391 z 9. januára 2009 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť J. P. o d m i e t a .

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. mája 2009 doručená sťažnosť J. P., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Tdo 4/2009 z 11. februára 2009, rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 To 273/08 z 2. októbra 2008 a rozhodnutím Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) č. k. 4 T 69/2006-391 z 9. januára 2009.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol okresným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 182/07 zo 4. apríla 2008 uznaný vinným z trestného činu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a ods. 2 písm. a) Trestného zákona, za čo bol odsúdený na päť rokov nepodmienečne so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Na základe podaného opravného prostriedku sťažovateľom krajský súd uznesením v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To 273/08 z 2. októbra 2008 sťažnosť zamietol. Toto rozhodnutie dovolaním napadol sťažovateľ, najvyšší súd v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tdo 4/2009 z 11. februára 2009 ho však odmietol. Následne okresný súd uznesením z 9. januára 2009 v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 69/2006 rozhodol, že sťažovateľ sa v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia (rozsudok tohto súdu sp. zn. 4 T 69/2006 z 30. júna 2006) neosvedčil, a nariadil mu vykonať trest odňatia slobody v trvaní troch rokov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu 4 roky. Zaradil ho do výkonu trestu do ústavu s minimálnym stupňom stráženia.

Sťažovateľ ďalej uviedol: *«Právny záver všeobecných súdov o tom, že sa zo strany sťažovateľa jednalo o naplnenie všetkých znakov skutkovej podstaty zločinu podľa § 172 ods. 1 písm. c) a ods. 2 písm. a) Tr. zák., je v extrémnom rozpore so skutkovým zistením všeobecných súdov, lebo z vykonaného dokazovania nemožno bez porušenia princípu prezumpcie nevinu vyvodit', že sťažovateľ obchodoval s drogami, keď pre tento záver svedčila len účelová výpoveď tzv. korunnej svedkyne L. M., ktorá bola tzv. spolupracujúcou obvinenou, ale doteraz neodsúdenou, lebo si svoju „beztrestnosť“ vykupovala účelovým svedectvom. V konaní vypočutí viacerí svedkovia potvrdili, že nie sťažovateľ, ale L. M. bola distribútorou drog v okolí D. a H., no zatiaľ beztrestne. Bolo by zaujímavé zistiť, prečo je tomu tak a prečo je dovolené beztrestne klamať - vid' jej tvrdenie, že drogy pre ňu kupoval*

aj J. H., ktorý to vzápätí poprel - a nevyvodíť z toho aspoň priaznivé dôsledky pre sťažovateľa, keď už nie potrestať dílera drog, ktorým L. M. bezpochyby bola. Ide o nepripustné kupčenie so spravodlivosťou, čo je v rozpore aj s čl. 1 ods. 1 ústavy.

Uvedenú situáciu si uvedomovali aj súdy, ktoré „kompenzovali“ hodnotenie dôkazov v neprospech sťažovateľa, uložením trestu hlboko pod dolnú sadzbu v zmysle obľúbenej „trestňáckej“ zásady, *in dubio mitius*(...) Zmienená kompenzácia sa však mala premietnuť do neodsúdenia sťažovateľa, pretože výpoveď korunnej svedkyne a spolupracujúcej obvinenej nebola podporená žiadnym priamym či nepriamym dôkazom a teda k odsúdeniu sťažovateľa nemohlo dôjsť výlučne na základe predmetnej výpovede L. M., ktorá ju ešte aj účelovo menila (porov. Doorson p. Holandsku z 23. 6. 1996 ap.).

Za tejto situácie sa teda mal dovolací súd zaoberať meritórne námietkami uplatnenými sťažovateľom v dovolaní, a tak odstrániť právoplatné rozhodnutie krajského súdu(...))»

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné práva J. P. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý súdny proces a právo na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru na ochranu ľudských práv a základných slobôd boli porušené uznesením Najvyššieho súdu SR z 11. 2. 2009, sp. zn. 3 Tdo 4/2009.

2. Základné práva J. P. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, v spojení s právom na prezumpciu nevinoty, garantovaných čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 Dohovoru a čl. 1 ods. 1 ústavy, boli porušené uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 2. 10. 2008, sp. zn. 2 To 273/08.

3. Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 11. 2. 2009, sp. zn. 3 Tdo 4/2009 a uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 2. 10. 2008, sp. zn. 2 To 273/08 a naň nadväzujúce uznesenie Okresného súdu vo Zvolene z 9. 1. 2009, č. k. 4 T 69/2006-391 zrušuje a vec vracia KS Banská Bystrica.

4. Najvyšší súd SR je povinný uhradiť J. P. trovy právneho zastúpenia v sume 248,70 EUR (odmena za dva úkony právnej pomoci + DPH) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. E. L. do 1 mesiaca od doručenia nálezu(...))“

## II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

A. Sťažovateľ napadol uznesenie okresného súdu č. k. 4 T 69/2006-391 z 9. januára 2009, ktorým bolo vyslovené, že sa neosvedčil v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia, a bolo mu uložené vykonať trest odňatia slobody v trvaní troch rokov.

Toto uznesenie sťažovateľ prevzal 26. januára 2009 s poučením o možnosti podať proti nemu sťažnosť.

Jednou zo zákonných podmienok na prijatie sťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, t. j. v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03).

Pretože napadnuté rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 26. januára 2009, predmetná sťažnosť bola podaná v čase (6. mája 2009), keď už dávno uplynula lehota ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd sa preto nemohol zaoberať opodstatnenosťou námietok uvedených v sťažnosti proti tomuto rozhodnutiu. Z uvedených dôvodov bolo potrebné sťažnosť v tejto časti posúdiť ako návrh podaný oneskorene.

B. Sťažovateľ namietal aj rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 2 To 273/08 z 2. októbra 2008.

Vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Inými slovami, ak o ochrane sťažovateľom označeného základného práva alebo slobody je oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Ústavný súd preto po predbežnom prerokovaní sťažnosti zisťoval, či ochranu toho práva, porušenie ktorého sťažovateľ namietal, t. j. základného práva na spravodlivé súdne konanie, k porušeniu ktorého malo dôjsť dôsledkom nedostatočného odôvodnenia a nesprávneho právneho posúdenia rozhodnutím krajského súdu, neposkytujú všeobecné súdy na základe sťažovateľovi dostupných opravných prostriedkov predstavujúcich účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia jeho práva.

Sťažovateľ využil možnosť zákonného opravného prostriedku – dovolania proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu, o ktorom rozhodoval najvyšší súd v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tdo 4/2009 11. februára 2009. Sťažovateľ sa tak domohol účinnej ochrany ním označeného základného práva na spravodlivé súdne konanie, ktorého porušenie namietal, pretože mal účinný prostriedok, ktorý mu poskytol na jeho ochranu čl. 6 ods. 1 dohovoru. Právomoc všeobecného súdu rozhodnúť o dovolaní teda v tomto prípade

(vzhľadom na princíp subsidiarity) vylučuje právomoc ústavného súdu, a preto ústavný súd sťažnosť v tej časti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojich základných práv napadnutým rozhodnutím krajského súdu, po predbežnom prerokovaní odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

C. Sťažovateľ napokon namietal aj rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Tdo 4/2009 z 11. februára 2009.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (mutatis mutandis rozhodnutie III. ÚS 138/02 a v ňom citovaná judikatúra).

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00).

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu okrem iného vyplýva:

*„Pokiaľ ide o dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., teda že zásadným spôsobom bolo porušené právo obvineného na obhajobu, dovolateľ v dovolaní neuviedol, akým spôsobom malo byť jeho právo na obhajobu porušené. Z obsahu predloženého spisu vyplýva, že v trestnej veci obvineného P. bolo trestné stíhanie začaté 17. marca 2007, kedy vznikol i dôvod nutnej obhajoby u obvineného. Obvinený si po prevzatí uznesenia o vznesení obvinenia chcel sám zvoliť obhajcu JUDr. B. Obhajca JUDr. B. však odmietol obhajobu obvineného prevziať, preto obvinený súhlasil, aby mu obhajca bol ustanovený. 17. marca 2007 mu bol ustanovený obhajca V. F. Obhajca bol vyrozumený o všetkých úkonoch, mal možnosť zúčastniť sa ich, čo aj využil. Dovolací súd nezistil žiadne porušenie ustanovení Trestného poriadku garantujúcich práva obvineného na obhajobu.*

*Dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. nie je daný.*

*Postupom podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. môže dovolateľ napadnúť rozhodnutie len z dôvodu, že je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. V rámci dovolacieho konania môže dovolací súd posudzovať iba právne otázky. Na riešenie skutkových otázok nie je oprávnený. Dovolanie neslúži na revíziu skutkových zistení ustálených súdmi prvého i druhého stupňa.*

*Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd. Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa. Správnosť a úplnosť skutkových zistení dovolací súd nemôže posudzovať, pretože nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Námietka nesprávnosti skutkových zistení, námietka proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne nesúhlas s tým ako súd hodnotil vykonané dôkazy, nemôže zakladať žiadny z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Nie je možné s poukazom na dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku domáhať sa preskúmania skutkových zistení, na ktorých je rozhodnutie založené. Správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací súd nemôže skúmať a meniť. Dovolací súd môže posudzovať len to či súdy na zistený skutkový stav, ktorý je v dovolacom konaní daný a nemenný aplikovali správne ustanovenia trestného zákona*

*Dovolateľ J. P., ako to vyplýva z obsahu ním podaného mimoriadneho opravného prostriedku, vyjadruje nesúhlas s rozsahom vykonaného dokazovania a s hodnotením vykonaných dôkazov, a to najmä vo vzťahu k výpovedi svedkyne L. M., ktorú považoval za nevierohodnú*

*Z uvedeného je nepochybné, že dovolanie podané obvineným z dôvodu § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. sa neopiera o právne námietky, ale je založené výlučne na skutkových výhradách. Ide tak o námietky, ktoré vecne nezodpovedajú zákonnému vymedzeniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.“*

Podľa názoru ústavného súdu uvedený postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľ sa so skutkovým hodnotením a následne s právnym posúdením a názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom skutkových omylov a právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyššieho súdu takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť v tomto smere ako zjavne neopodstatnenú odmietnuť.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti, tak ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2009